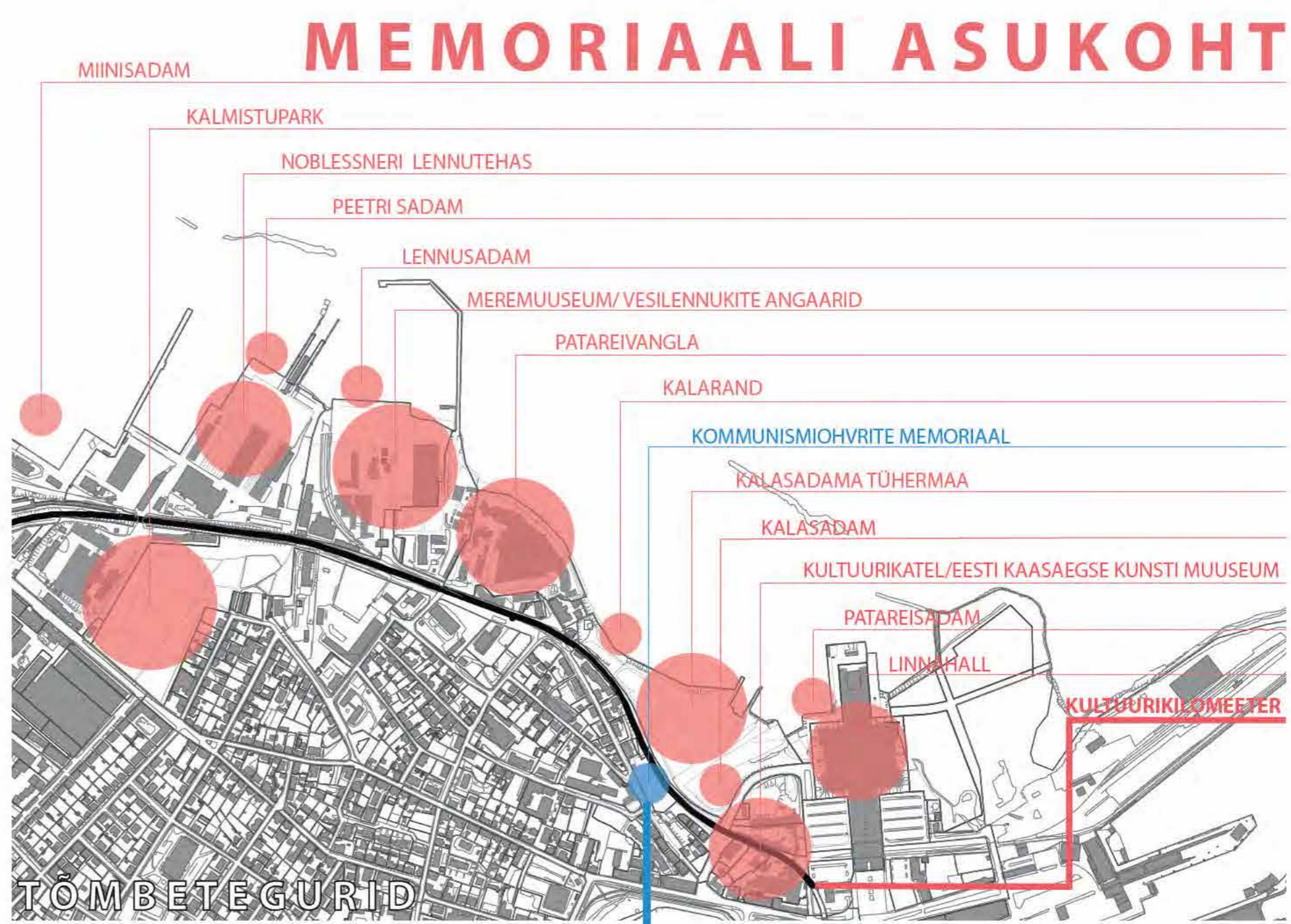

Kommunistlike kuritegude ajalugu kõneleb inimeste ja inimsuse vastu suunatud kaotustest, ahistustest ja repressioonidest. Need kõik on kannatused, millest jutustavad nii rahvaste ja tervete inim põlvkondade lood, kui ka lood, mida räägivad üksikud, ainulaadsed ja kordumatud inimesed. Need on inimesed, kes on kaotanud osa oma näost ja hingest, oma pärandist ja päritolust. Need inimesed on ilma jäetud osast inimeseks olemisest. Kommunismiohvril on nende tegude ohvrid, mis on suunatud inimeste kui inimsuse kandjate vastu. Kommunismiohvrite memoriaal on kaotatud mäletamise paik ja paik inimsuse enda meelepidamiseks. See räägib hirmutunde ja ängistuse vanglast, mille kommunistlik režiim inimestes lõi, ja sellest vanglast vabanemisest.

Memoriaali asukohaks on valitud mereäärne paik kesklinna lähedal Kalasadama naabruses, kus see ühes teiste programmidega pakub võimaluse mereäärse ala aktiveerimiseks. Selle ala ühiskondlik funktsioon loob mereäärse piirkonnas kultuurilise tõe keskuse. See on hõlpsasti ligipääsetav, ent maastikuliselt hästi piiritletud territoorium Kultuurikilomeetril, mis seob endas Patareivangla ja Meremuuseumi ajaloolise atmosfääri, Tallinna kultuurikeskuste ja kavandatava mereäärse promenaadi läheduse. Tegemist on Kalasadama ja Suur-Patarei tänava vahele jääva tühja krundiga, mida linna poolt piiritleb paekivist paljandimüür ja mere poolt Kalaturu basseini. Krundi looduslik omapära annab memoriaalile tema väimse iseloomu – see on kompaktno, ent avar ruum, millele hall paekivist sein pakub linnakärra eest varjupaiga ning vaba merevaade mõeldud võimaluse endasse süüvimiseks.

Kujunduslikult pole tegemist ajaloolisest sümbolitest kuhjatud, ettekirjutatud tõlgenduste poolt ahistatud monumendiga, pigem on memoriaal avatud ruumiks, mis ajalooga individuaalset suhet otsib. See on avalik ala, mis endas delikaatselt erinevaid vorme ja zeste kannab, võimaldades tähenduse iga inimese enda konstrueerida. Memoriaali moodustavad paekivist müür, keskne väljak, metallvarrastest raamitud väljad ning nendes paiknevad puud. Väljaku sisemist otsa kujundab pae-müüri paigutatud peegeldav metallne sein, väljaku teine ots on suunatud mere poole. Memoriaali atmosfääri tervik loob refleksiooni ja mälestamise õhkkonna. See on isiklike lugude ja mälestuste paik, mis müüri ja metallvarraste ängistusest pakub vabanemise merele.

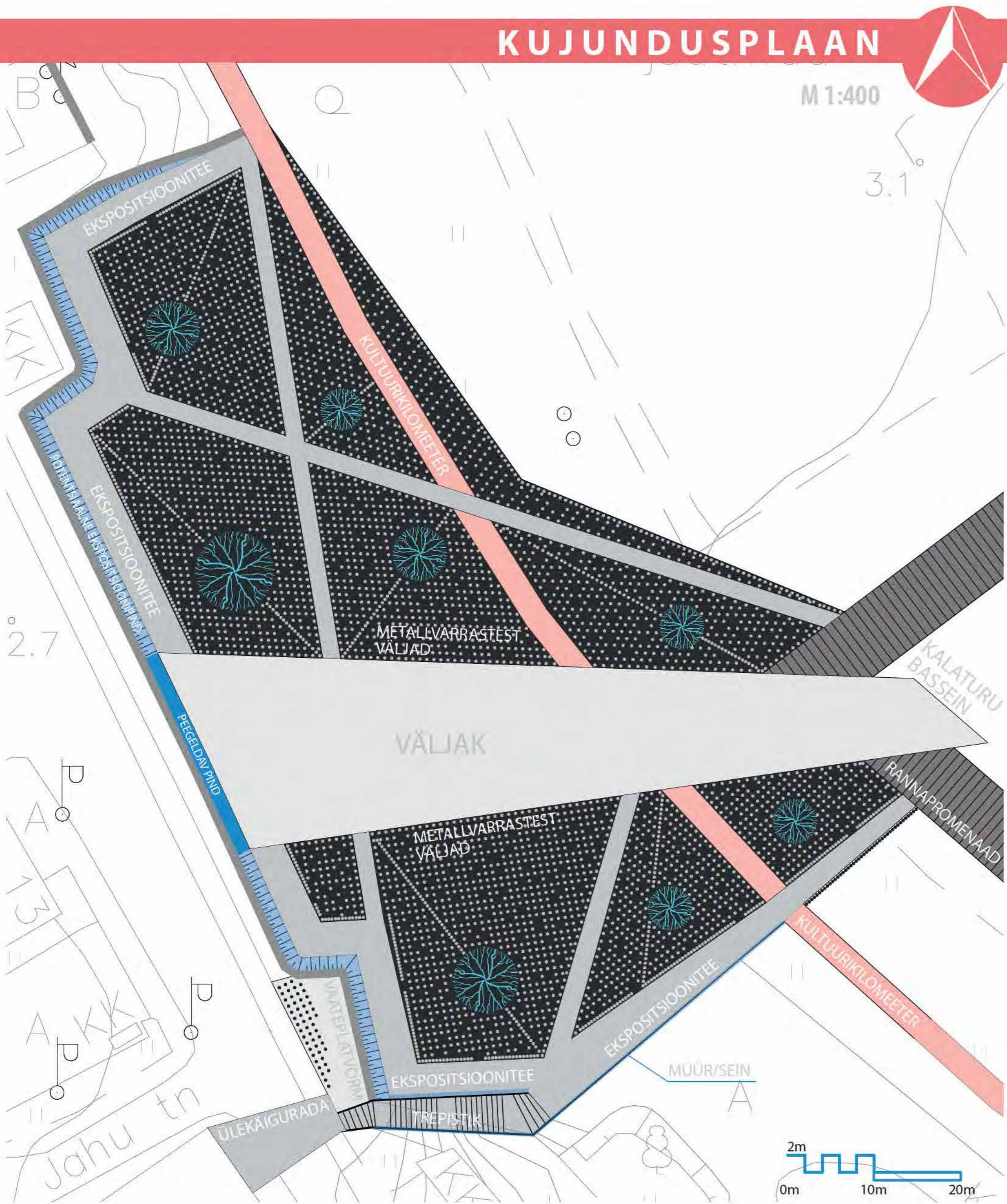

ÄNG JA VABANEMINE

KOMMUNISMIOHVRITE MEMORIAAL

KUJUNDUSPLAAN

ÄNG JA VABANEMINE

RUUMID JA TEEDEVÕRK

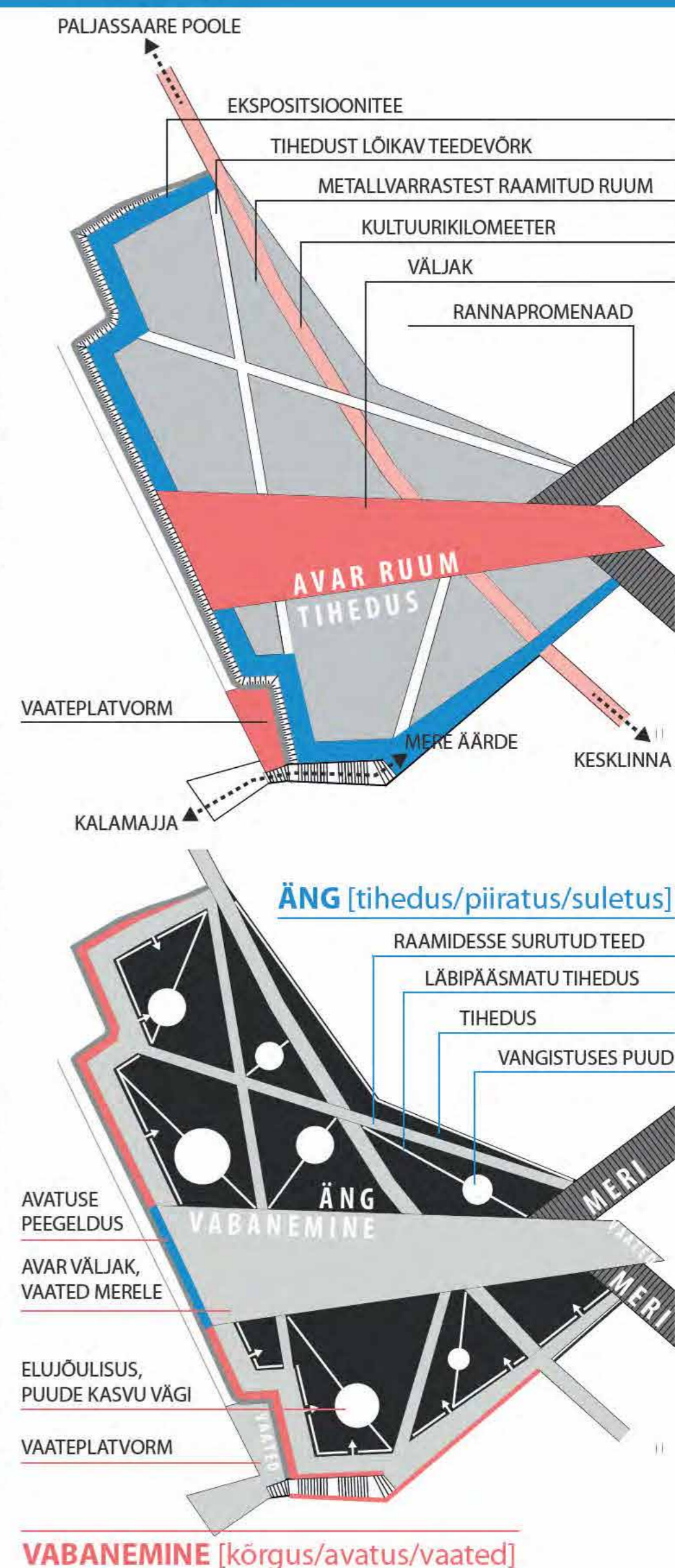
Memoriaali organiseerivad peamiselt metallvarrastest raamitud ruum, tihedust lõikav teedevõrk, keskne väljak ja paekivist sein. Metallvarrastest ruumi, milles kasvavad puud, läbistavad diagonaalselt paiknevad teedelõiked ja Kultuurikilomeeter, mis seob memoriaali-ala mereäärse naabrusega ühelt poolt Pääliassaare ja teiselt Kesklinna suunal. Avar väljak, millel on võimalik korraldada kommunismiohvrite mälestuspäevi ja teisi üritusi, on suunatud peegeldavale metallsele seinalle ja teiselt poolt avaneb sellele merevaade. Paekivist sein pakub ekspositsioonipinnana võimaluse kommunismi repressiivse olemuse selgitamiseks ja ajalooliste teadmiste lähemale toomiseks nii linnaelanikele kui väliskülalistele. Mõõda müüri äärt kulgeb ekspositsioonitee ja memoriaalist välja mere poole jääb rannapromenaad. Ülevalt paeservalt ja vaateplatvormilt avaneb ülevaade tervele alale ning sealt viib alla memoriaalile trepp, mis ühendab Kalamaja mereäärega.

TAJULOOGIKA

Ängistus ja sellest vabanemine kirjeldavad memoriaalil paiknevaid erinevaid ruume. Metallvarrastest monotoonne raamitud ruum otsekui neelab või matab endasse vangistatud puud. Varraste tihedus väljad ja kõrge, hall müür lämmatavad ja ängistavad või "repressiivad" külastaja taju, loovad pigem "režiimi" kui atmosfääri. Varraste läbipääsmatult tihe sein "reguleerib", seda läbivad diagonaalsed teed, piirates, kontrollides liikumisruumi ja käiguvabadust. Metalline peegeldus võimendab tunnet, et ollakse kontrolli all, jälgitav, et põgeneda pole võimalik, ja et ainus tee on sellele otsa vaadata. Müüri-poolne vaade on mälestuste ja kaastunde pool.

Vastupidiselt pakub memoriaal võimalust ängistusest pääsemiseks, repressiooni ja ülekohtu alt vabanemiseks. Avar väljak võimaldab väljapääsu suletud teedest, vaade müüri võimaldab ekspositsiooni kaudu ligi pääseda omaenda mälestustele, vaade merele tootab pääsemist ja režiimi alistamist. Seinapeegelduses on näha merd ja taevast, avar väljak ühendab külastajad kogukonnaks. Metallvarrad ei suuda siiski mätta nende kohale kasvavaid ja kõrguvald puud - loomulikke, elusaid, individuaalseid ja taevasse vabadust otsivaid. Vaateplatvorm näitab kõike perspektiivis, merd, memoriaali, puud ja inimesi koos.

Lisaks kõigele on tegemist mängulise ja mitmekesise ruumiga, mis erinevaid elemente ühendab põnevaks ja hõlpsasti ligipääsetavaks paigaks, mis vaid näiteks pakub võimaluse vaadata merd, liikuda metallvarraste ja puude all, vaadata paemüüri ja silmitseda peeglipinda, veeta aega üksi või teiste inimeste seltsis ning nautida stimuleerivas keskkonnas ilusat ilma.

ÄNG JA VABANEMINE

KOMMUNISMIOHVRITE MEMORIAAL

MATERJALIPALET

